

Förordning om fiskemöjligheter i EU:s vatten i Nordostatlanten och i vissa vatten utanför EU

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Dokumentbeteckning

COM (2024) 506 Celexnummer 52024PC0506

Förslag till RÅDETS FÖRORDNING om fastställande för 2025 och 2026 av fiskemöjligheterna avseende vissa fiskbestånd, i unionens vatten, och för unionsfiskefartyg, i vissa andra vatten.

Sammanfattning

Begränsningar av fångst och fiskeansträngning fastställs årligen genom olika förordningar bland annat i förordningen om fiskemöjligheter i Nordostatlanten och i vissa vatten utanför EU. Politisk överenskommelse om denna förordning äger i regel rum på jordbruks- och fiskerådsmötet i december. Förslaget till förordning täcker dels de bestånd i EU:s vatten i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt för vilka unionen autonomt fattar beslut om nyttjandenivån, dels fiskemöjligheter utanför EU som förhandlas fram i samråd med tredjeländer eller inom ramen för regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Liksom tidigare år saknas än så länge angivna fångstnivåer för de bestånd som delas

med tredje länder för vilka konsultationer pågår under hösten. Sedan Storbritanniens utträde ur unionen utgör dessa en majoritet av de fiskemöjligheter som ingår i förordningen. Förordningen har sedan 2019 även innehållit stängningsperiod för ålfiske i kustvatten i Nordostatlanten och i Östersjön. För 2024 föreslår kommissionen att nuvarande längd på stängningsperioderna på 6 månader ska ligga fast mellan 15 september – 15 mars med fortsatt möjlighet för Östersjöländerna att enas om en och samma period. Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och att kommissionen ska sträva efter dessa mål i konsultationer med tredje länder. Detta innebär bland annat att regeringen anser att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge Maximal hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen, försiktighetsansatsen och ekosystemansatsen utgör grunden för besluten. Regeringen stödjer kompletterande bevarandeåtgärder som är i linje med den fleråriga planen för bottenlevande arter i Nordsjön och anser att dessa åtgärder ska vara ändamålsenliga, grundas på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba småskaligt kustnära fiske som fiskar med passiva redskap. Vad gäller ål förordar regeringen att EU:s ålförordning ses över som helhet eftersom förordningen täcker in hela ålens utbredningsområde, livsstadier och annan mänsklig

påverkan på beståndet. Regeringen stödjer dock att stängningsperioden för ål fortsatt harmoniseras med övriga medlemsstater i Östersjön och med angränsande havsområden för att maximera ålens möjlighet att vandra till Sargassohavet utan att fiskas upp på vägen. Ansvaret för att bevara ålen behöver fördelas jämnt bland medlemsstaterna och ge jämlika förutsättningar för ett framtida hållbart ålfiske.

1.1 Ärendets bakgrund

Begränsningar av fångst och fiskeansträngning fastställs årligen genom olika förordningar bland annat i förordningen om fiskemöjligheter i Nordostatlanten och i vissa vatten utanför EU. Kommissionen presenterade den 31 oktober 2024 ett förslag till reglering av fiskemöjligheter för 2025 och för 2026 för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i unionens vatten och, för unionsfartyg i vissa vatten utanför unionen. Förslaget följer de principer som fastställts i grundförordningen för den gemensamma fiskeripolitiken (EU) nr 1380/2013 de fleråriga planerna för bottenlevande arter i Nordsjön respektive i Västliga vatten (EU nr 2018/973 och EU nr 2019/472) samt kommissionens årliga policymeddelande COM (2024) 235 från den 7 juni 2024 vad gäller fastställande av maximal tillåten fångst (TAC) och kvoter samt associerade åtgärder för 2025 och för 2025-2026 för vissa arter.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget till förordning täcker dels de bestånd i EU:s vatten i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt för vilka unionen autonomt fattar beslut om nyttjandenivån, dels fiskemöjligheter utanför EU som förhandlas fram i samråd med tredjeländer eller inom ramen för regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Fiskemöjligheterna gäller år 2025 och för vissa arter 2025-2026 eftersom den vetenskapliga rådgivningen för dessa arter täcker två år. Fiskemöjligheterna är uppdelade fångstbegränsningar (TAC) för olika områden och andelar mellan medlemsländerna dvs. kvoter. Sedan Storbritanniens utträde ur unionen förvaltas en majoritet av bestånden i Nordostatlanten gemensamt med tredje länder. Runt 100 fiskbestånd förvaltas mellan EU och Storbritannien och ytterligare tio bestånd mellan EU, Norge, UK och övriga kuststater i Nordostatlanten. Dessutom erhåller EU en rad fiskemöjligheter genom s.k. hållbara partnerskapsavtal med tredje länder samt genom regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Förordningen föregås därför av ett omfattande förhandlingsarbete mellan EU och berörda länder. I avvaktan på förhandlingsresultatet från dessa förhandlingar samt i avvaktan på vetenskaplig rådgivning för vissa bestånd innehåller förordningen ännu så länge endast ett fåtal EU-interna fiskemöjligheter i Kattegatt och i Biscayabukten. Förslaget kommer därför att kompletteras med fångstnivåer för dessa arter. Sedan

Storbritanniens utträde ur unionen utgör dessa en majoritet av de fiskemöjligheter som ingår i förordningen.

I förordningen ingår i nuläget förslag på fiskemöjligheter för marulk, kummel, havskräfta, glasvar och sjötunga i Biscayabukten och taggmakrill i iberiska vatten som följer ICES MSY-råd alternativt den fleråriga planen för Västliga vatten. Förslaget innehåller även förslag på fiskemöjligheter i Kattegatt för rödspätta, sjötunga torsk samt havskräfta och skoläst i Skagerrak och Kattegatt som också grundar sig på ICES rådgivning och i tillämpliga fall på den fleråriga planen för bottenlevande bestånd i Nordsjön. I linje med den fleråriga planen bottenlevande arter i Nordsjön föreslås ett antal bevarandeåtgärder kvarstå i förordningen som bland annat innebär stängda områden för att skydda lekansamlingar för torsk i Nordsjön och Skagerrak. För att skydda torsk i Kattegatt föreslås låga nivåer för rödspätta och havskräfta (under MSY-intervallet) samt krav på selektiva redskap. För att minimera risken att sjötunga i Kattegatt faller utanför säkra biologiska gränser föreslår KOM ett förbud mot riktat fiske efter sjötunga. Med hänsyn till landningsskyldigheten har kommissionen även föreslagit avdrag från kvoterna för de kvantiteter som utgör överlevnadsundantag från landningsskyldigheten. För vissa känsliga arter som vissa hajar och rockor föreslås liksom tidigare år fångstförbud och att oavsiktliga fångster ska återutsättas då dessa arter anses ha hög överlevnad vid återutsättning.

Förordningen innehåller även förvaltningsåtgärder för ål som i nuläget är oförändrade jämfört med 2024 som bland annat innebär att medlemsländerna i Östersjön har möjlighet att samordna stängningsperioderna regionalt alternativt införa stängningsperioden mellan 15 september – 15 mars vilket motsvarar perioden då ålen vandrar ut ur Östersjön.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik är ett fullständigt harmoniserat politikområde.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Förslaget har inga budgetära konsekvenser för statsbudgeten. Förslaget bedöms inte heller få några nya ekonomiska följder på Europeiska unionens budget.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och att kommissionen ska sträva efter dessa mål i konsultationer med tredje länder. Detta innebär bland annat att Regeringen anser att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximal hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om

landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen, försiktighetsansatsen och ekosystemansatsen utgör grunden för besluten.

Regeringen anser generellt att en stor obalans mellan fiskemöjligheter som naturligt förekommer i samma fångst bör undvikas samt att associerade åtgärder som tekniska regleringar är viktiga i syfte att undvika oönskade bifångster. Metodik för att ta fram nivåer för oundvikliga bifångster bör grundas på bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning.

Regeringen stödjer kompletterande bevarandeåtgärder som är i linje med den fleråriga planen för bottenlevande arter i Nordsjön och anser att dessa åtgärder ska vara ändamålsenliga, grundas på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba småskaligt kustnära fiske som fiskar med passiva redskap.

Regeringen stödjer att TAC för havskräfta och rödspätta anpassas för att undvika bifångster av torsk, givet beståndssituationen för torsk i Kattegatt respektive Skagerrak. Vid det fall fisket efter havskräfta i större utsträckning sker med redskap som minimerar bifångster av torsk (med risttrål och bur) skulle dock TAC-nivå för havskräfta kunna vara högre men inom ramen för det lägre MSY-intervallet. Vid det fall samma fiskemönster som idag förutses för 2025 har regeringen inga invändningar mot EU-kommissionens

förslag som är en TAC i linje med den lägsta nivån i ICES MSY-intervall.

Regeringen stödjer dock inte EU-kommissionens tolkning att artikel 4.6 i den fleråriga planen för bottenlevande arter i Nordsjön innebär att riktat fiske behöver förbjudas, utan anser att detta endast är en av flera möjliga åtgärder för att minska risken att beståndet hamnar utanför säkra biologiska gränser. Tolkningen leder till att kvoten inte blir tillgänglig för småskaligt kustfiske med passiva redskap och i stället fördelas som bifångstkvote till trålfartyg som fiskar efter andra arter. Regeringen anser samtidigt att åtgärder för att skydda bottenlevande arter behöver vidtas.

Regeringen stöder att de utkast som är tillåtna genom överlevnadsundantag till landningsskyldigheten dras av från TAC:er och anser att korrekt data ska användas för ändamålet.

Vad gäller ål anser regeringen att fler insatser krävs för att värna det europeiska ålbeståndet. Eftersom ålens livscykel är lång och komplicerad kräver förvaltningen av ål en långsiktigt hållbar förvaltning. Regeringen förordar därför att EU:s ålförordning ses över som helhet eftersom förordningen täcker in hela ålens utbredningsområde, livsstadier och annan mänsklig påverkan på beståndet. Ansvaret för att bevara ålen behöver fördelas jämnt bland medlemsstaterna och ge jämlika förutsättningar för ett framtida hållbart ålfiske. Regeringen ställer sig positiv till den

fortsatta möjligheten att samordna förbudsperioden mellan MS inom Östersjö- och Västerhavsregionen, i regionalisering eller direkt i förordningen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har lämnat preliminära synpunkter på kommissionens förslag i rådets förberedande organ. En majoritet av medlemsstaterna har bland annat givit uttryck för behovet av att inom de ramar som ställs i den gemensamma fiskeripolitiken undvika alltför stora svängningar i TAC mellan åren. En majoritet av MS har också understrukt vikten av att undvika att fisket stoppas i förtid på grund av att vissa arter som förekommer i ett blandfiske blir för begränsande samt vikten av att mildra negativa socio-ekonomiska konsekvenser.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna har inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Regeringen beredde dock yrkesfiskets organisationer, Fiskbranschens riksförbund, Sportfiskarna, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden (WWF), Baltic Waters 2030, Coalition Clean Baltic (CCB) och Fiskesekretariatet (FISHSEC) möjlighet att vid samrådsmöten under september 2024 yttra sig om fastställande av nästa års fiskemöjligheter.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 43.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Kommissionen anger att förslaget omfattas av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.1 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig. Kommissionen anger vidare att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Regeringen delar kommissionens bedömning.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens förslag till förordning kommer att kompletteras främst med de fiskemöjligheter som förhandlas med tredje länder och fortsätta att diskuteras i rådets förberedande organ under november och december med målsättningen att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet den 9-10 december 2024.

4.2 Fackuttryck och termer

TAC: Total Allowable Catch; Maximal tillåten fångst

Kvot: Kvoten är den del av TAC som en medlemsstat tilldelats i ett område enligt en fast fördelningsnyckel.

MSY: Maximal hållbar avkastning som är ett av målen i den gemensamma fiskeripolitiken och som kan uttryckas som en fast nivå eller som ett försiktighetsintervall som i båda fallen innebär att risken för att bestånden hamnar utanför säkra biologiska gränser ska vara mindre än 5 procent.

ICES: International Council for the Exploration of the Sea/Internationella Havsforskningsrådet